

Jaarverslag 2019

Inhoudsopgave

- 1 Verenigingszaken
- 2 Kennisvermeerdering
- 3 Voorlichting
- 4 Winterverblijfplaatsen
- 5 Vleermuiskasten
- 6 Zolderonderzoek

Foto voorpagina: Paul van Hoof

1 Verenigingszaken

1.1 Organisatie

Leden

Op 31 december 2019 was het ledenaantal 192.

Bestuur

De bestuurssamenstelling was op 31 december 2019 als volgt:

- Eelko Groenendaal, voorzitter
- Reinoud Raaijmakers, penningmeester
- Floor Reijngoudt, lid

Algemene Ledenvergadering

De jaarlijkse Algemene Ledenvergadering (ALV) is bij uitstek het moment waarop de leden elkaar ontmoeten, nieuws en ervaringen uitwisselen en de ontwikkelingen binnen de vereniging worden besproken. In 2019 werd de ALV gehouden op 17 april te Geldermalsen.

Interne communicatie

De communicatie met de leden vindt verder plaats via de volgende kanalen:

- Ledenbrieven. In 2019 zijn 2 ledenbrieven verzonden.
- E-mail. Voor tussentijdse berichten zijn via groepsverzendings aan alle leden e-mails verzonden.
-

Website

De website van VleGel met als URL www.vlegel.org geeft aan belangstellenden informatie over de vereniging en haar activiteiten. Op de website is altijd actuele informatie over de geplande activiteiten te vinden, alsmede foto's van reeds uitgevoerde activiteiten. Er is ook een besloten deel dat alleen voor de leden toegankelijk is via een inlogprocedure. In dit deel kunnen onder andere alle belangrijke documenten van de vereniging worden gedownload, zoals de actuele ledenlijst.

Gemeentegidsen

De contactgegevens van VleGel zijn ook te vinden in de gemeentegidsen, die inmiddels grotendeels digitaal zijn. De opzet is dat zoveel mogelijk de contactgegevens worden opgenomen van een lid dat in de desbetreffende gemeente woont. Zijn in een gemeente geen leden woonachtig dan worden de contactgegevens van de desbetreffende regiocoördinator opgenomen. Is die er ook niet dan worden de contactgegevens van het secretariaat opgenomen. Met de uitgevers van de gemeentegidsen is afgesproken dat de controle op de actualiteit van de gegevens door het secretariaat wordt gedaan.

Vleermuis.net

Dé website in Nederland op het gebied van vleermuizen is vleermuis.net.

Externe contacten

Vleermuiswerkgroep Gelderland onderhoudt met de volgende organisaties contacten:

- Zoogdiervereniging. VleGel is een zelfstandige vereniging en geen werkgroep van de Zoogdiervereniging zoals dat in sommige andere provincies wel het geval is. Daar zijn zoogdierwerkgroepen die zich ook met vleermuizen bezig houden.
- Vleermuiswerkgroep Nederland (VLEN). De VLEN is vooral bekend van de website vleermuis.net, het jaarlijkse VLEN-congres en de Nacht van de Vleermuis. In 2019 was er geen gestructureerd overleg tussen vleermuis-/zoogdierwerkgroepen in VLEN-verband.
- Stichting Landschapsbeheer Gelderland. De samenwerking met SLG ten aanzien van het afhandelen van vleermuismeldingen is in 2019 beëindigd. Een belangrijke reden hiervoor was dat veel afhandelaren niet gevaccineerd zijn tegen rabiës. VleGel en SLG zagen geen mogelijkheden dit op te lossen.

- Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten en Stichting Het Geldersch Landschap / De Geldersche Kasteelen. Contacten met deze terreinbeherende organisaties vonden met name lokaal plaats en betroffen in de meeste gevallen de uitvoering van wintertellingen en het beheer van de winterobjecten.
- Nederlandse Voedsel en Warenautoriteit (NVWA). De NVWA beheert het meldpunt voor bijtincidenten met vleermuizen. De NVWA kan aan VleGel nadere informatie vragen over bepaalde meldingen en verder is er overleg bij geconstateerde rabiësgevallen. VleGel ontvangt de kwartaalrapporten van op rabiës onderzochte dieren.
- Gelderse Natuur en Milieufederatie (GNMF). Als lidorganisatie nam VleGel deel aan beide ledenvergaderingen van de Gelderse Natuur- en Milieu Federatie (GNMF). In de najaarsvergadering is, bij bespreking van het jaarplan, bij de opzet van het meerjaren actieplan voor natuurinclusieve landbouw als suggestie ingebracht om daarbij ook aandacht te geven aan het thema agrarische bedrijven en vleermuizen ('boer zoekt vleermuis') zoals dat ook in andere provincies gebeurt.
- Groene organisaties. Eveneens werd deelgenomen aan het Oogstfeest zoals dat wordt georganiseerd door de zes grote groene organisaties in Gelderland. Het thema was ditmaal herstel van de biodiversiteit en welke bijdragen en maatregelen daaraan zouden kunnen bijdragen.

Op lokaal niveau wordt uiteraard met een veelheid aan organisaties contacten onderhouden zoals met gemeenten, dierenasiels, dierenartsen, dierenambulances, IVN, KNNV, groenforums, en dergelijke.

1.2 Financieel jaarverslag

Omschrijving	Resultaten 2019	Begroting 2019	Resultaten 2018
INKOMSTEN (in €)			
Contributies	700,00	1.700,00	1.691,00
Overige algemene inkomsten	66,00	50,00	7,50
Voorlichting	286,00	40,00	40,00
Workshops	40,00	50,00	50,00
VleGel-weekend	0,00	0,00	0,00
Onderzoek	240,00	240,00	240,00
Overige activiteiten	0,00	250,00	500,00
T-shirts verkoop	0,00	0,00	30,00
Totaal	1.332,00	2.330,00	2.558,50
UITGAVEN (in €)			
Organisatiekosten	144,57	300,00	251,18
Jaarvergadering en jaarverslag	278,00	150,00	116,00
Materiaalkosten	0,00	250,00	0,00
Voorlichting	0,00	100,00	0,00
Workshops	373,45	250,00	204,20
VleGel-weekend*	288,92	450,00	321,00
Onderzoek	0,00	250,00	23,63
Overige activiteiten	0,00	50,00	50,00
T-shirts onkosten	0,00	0,00	0,00
Totaal	1.084,94	1.800,00	966,01
Overschot (+) of tekort (-)	247,06	530,00	1.592,49

Toelichting

Inkomsten

2019 is een vreemd jaar geweest. Meerdere bestuursleden hadden aangegeven te willen stoppen of zijn gestopt, maar er kwam geen goede opvolging voor het bestuur van de grond. Dit heeft het gevolg gehad dat de nog resterende bestuursleden zich hebben geconcentreerd op een aantal kerntaken, zoals het organiseren van het VleGel-weekend en winterherkenning. Contributiebetalingen gaan niet vanzelf helaas, we hebben nog steeds geen automatische incasso opgezet. Het herinneren aan contributiebetaling vraagt een actieve rol. Dit kan eenvoudig door het versturen van een nieuwsbrief of email aan alle leden, maar de ervaring leert dat slechts een deel van de leden (+/- 40 %) zich daardoor voelt aangesproken of uit zichzelf al heeft betaald. Daarna moeten nogmaals altijd gericht de leden aangeschreven worden die nog niet betaald hebben. Dit vraagt echter steeds opnieuw veel uitzoekwerk, om na te gaan wie (lid en rekeninghouder komen niet altijd overeen) al wel en wie (voor welk jaar) nog niet betaald hebben. In 2019 (en 2020) heeft de penningmeester (of een ander bestuurslid), hier helaas geen tijd voor gehad.

Daardoor staat er voor 2019 nog minstens 1000,- euro open, aan niet geïnde contributiebetalingen. Dit bouwt zich per jaar ook steeds verder uit, omdat sommige leden dan wel weer een betaling doen, maar het dan weer niet duidelijk is of dit de achterstallige contributie betreft, of de betaling voor het jaar zelf.

In feite zou de niet betaalde contributie steeds cumulatief opgeteld moeten worden als "overlopende activa", of apart ingeboekt moeten worden als niet geïnde contributie. Dit gebeurt nu niet.

Het lijkt erop dat het probleem van achterstallige contributie voor een deel komt door "slapende leden". Leden die in eerste instantie lid zijn geworden, omdat een workshop batdetector gratis was

als je lid was en anders 10 euro kostte. Later zijn deze leden minder betrokken, of zijn ze er zich misschien niet van bewust dat ze lid zijn geworden en contributie verschuldigd zijn. Dit probleem lost zich vanzelf op met automatische incasso. In de tussentijd is het toekennen van een lidnummer, en dan aan de leden te vragen dit lidnummer en het jaar van contributie te vermelden bij de overschrijving, een hulpmiddel om sneller inzicht te krijgen in wie er betaald heeft en wie nog niet.

Uit de nacht van de vleermuis en de excursies die hierbij zijn gegeven zijn donaties gedaan voor een nog uit te voeren project voor vleermuiskasten in Park Sonsbeek, hier is een mooi bedrag van in totaal 336 euro mee opgehaald. De workshop batdetector die in het voorjaar is gegeven heeft ook nog 40 euro in het laatje gebracht.

De samenwerking met SLG is in 2019 gestopt waardoor de standaardvergoeding van 250 euro voor de klachtenafhandeling vleermuizen is komen te vervallen. Begin 2021 is de SLG verzocht de vergoeding van 2018 nog over te maken, omdat dit door de commotie destijds niet meer gefactureerd was. Er is aangegeven dat dit in orde wordt gemaakt. Deze inkomsten staan daarom dus als overlopende activa nog op de balans.

Uitgaven

De kosten van het VleGel-weekend vielen dit jaar mee, omdat er een overnachtingslocatie beschikbaar was gesteld door Natuurmonumenten. Naast de boodschappen is een vergoeding voor een extern ingeschakelde kok en presentjes voor de gastsprekers gedeclareerd. Omdat de accommodatie voor het weekend niet elk jaar gratis is, blijft het begrote bedrag voor het Vlegelweekend gelijk.

De overnachtingskosten van het Vlegelweekend 2018 zijn door de penningmeester destijds voorgeschoten, maar op het moment van schrijven (2021) nog steeds niet gedeclareerd, omdat hier

twee bestuursleden voor moeten tekenen. Dit staat dus nog (steeds) als overlopende passiva geboekt.

Ruimten voor bijeenkomsten zoals ALV, workshops, winterherkenning en bijeenkomst regiocoördinatoren, moeten bij gebrek aan eigen ruimte worden gehuurd (Molenplaats Sonsbeek). Zowel de prijzen voor de ruimte als de koffie en thee vallen duurder uit dan voorheen.

Er staat een algemene reserve van 500 euro op de balans. Voor de vervanging van mistnetten is nog 900 euro gereserveerd. Voor een aantal losse projecten is ook geld gelabeld. Het betreft een nog te besteden prijs van Gerie en Gerhard van de provincie Gelderland (300 euro) en 336 euro aan vergoedingen/donaties voor vleermuiskasten in Park Sonsbeek.

BALANS PER 31 DECEMBER 2019		
ACTIVA		
	31-12-19	31-12-18
NL70INGB0001995893	3.933,65	3.686,59
Rentemeerrekening	8.262,33	8.258,20
Overlopende activa	1.250,00	410,00
TOTAAL	13.445,98	12.354,79
PASSIVA		
Vrij kapitaal	11.147,98	10.392,79
Algemene reserve	500,00	500,00
Reservering materiaal	1.536,00	1.200,00
Overlopende passiva	262,00	262,00
TOTAAL	13.445,98	12.354,79

Toelichting

De financiële situatie van de vereniging is nog steeds gezond te noemen, maar er is wederom een achterstand met contributiebetalingen.

Er is een reservering van € 900,- voor de vervanging van de mistnetten onder de reservepost "materiaal" en een strategische reserve van € 500,- opgenomen in de balans. Het prijzengeld van Gerie (€ 300,-) van de provincie Gelderland is onder de reservepost materiaal opgenomen, en de inzameling voor vleermuiskasten in Park Sonsbeek (€ 336,-), tijdens de excursies in de nacht

van de vleermuis ook. Deze bedragen zijn in de administratie gelabeld, het totale bedrag voor materiaal komt daarmee op € 1.536,-.

De campingkosten die in 2018 zijn voorgeschoten (€ 262,-) moeten nog steeds worden gedeclareerd.

Het kapitaal dat niet is vastgelegd voor reserveringen, is beschikbaar voor vrije besteding.

2 Kennisvermeerdering

Jaarlijks VleGel-weekend

In 2019 is het weekeinde gehouden in mei rond de Sint Jansberg bij Mook. Tijdens het weekeinde is gebruik gemaakt van verschillende hulpmiddelen. Diverse soorten batdetectors en zaklampen en mistnetten zijn benut.

Workshops en excursies

Ter bevordering van kennis en vaardigheden, werden in 2019 weer een aantal activiteiten georganiseerd.

- Workshop batdetector voor beginners
Dit jaar werd deze workshop in april gehouden. Na een uurtje theorie is buiten het praktijkdeel afgerond.
- Excursie naar winterverblijf Klein Heidekamp
Veel leden willen wel eens een winterverblijf bezoeken, maar de mogelijkheden daartoe zijn beperkt. Daarom organiseert VleGel elk jaar in de herfst een bezoek aan het grootste overwinteringsverblijf van Gelderland (ca 1.000 dieren). De kelders zijn dan inmiddels bevolkt door enkele tientallen dieren. Zij zijn dan nog niet in winterslaap, maar in gewone slaap en het beeld komt goed overeen met dat in de winter. Ook in 2019 vond deze excursie plaats in september.
- Workshop herkenning winterslapende vleermuizen
Ook een jaarlijks terugkerende en druk bezochte workshop. Een must voor wintertellers, maar ook heel interessant voor niet-tellers, omdat het voor bepaalde soorten nog steeds erg lastig is om ze aan de hand van uiterlijke kenmerken te determineren. De inleiding werd verzorgd door Anne-Jifke Haarsma.

Hoewel de activiteiten nog steeds primair voor de eigen leden worden georganiseerd, zijn ze ook toegankelijk voor niet-leden, zodat ook zij kennis kunnen maken met de activiteiten van de vereniging. Hier werd ook dit jaar weer gebruik van gemaakt.

3 Voorlichting

De meeste voorlichtingsactiviteiten vinden plaats op verzoek, waarbij uiteraard jaarlijks terugkerende activiteiten zijn. Ze worden doorgaans uitgevoerd door in de buurt wonende leden zonder dat deze vanuit het bestuur worden aangestuurd. Wel zijn er vanuit de vereniging voorlichtingsmaterialen beschikbaar. Er worden verschillende voorlichtingsmethoden gebruikt, die desgewenst kunnen worden gecombineerd:

- Lezing
Als het gaat om een publiekslezing is het onderwerp de levenswijze van vleermuizen in het algemeen. Deze wordt geïllustreerd met behulp van een film of een PowerPoint presentatie. Voor speciale groepen kan ook een lezing op maat worden verzorgd.
- Wandeling met de batdetector
Een wandeling met de batdetector is een openbaring voor wie dat nog nooit heeft meegemaakt. De deelnemers maken in de natuur kennis met verschillende soorten vleermuizen en hun ultrasone geluiden.
- Nacht van de vleermuis
In het laatste weekend van augustus wordt in heel Europa aandacht besteed aan vleermuizen tijdens de European Bat Night. In Nederland worden de activiteiten gecoördineerd en gefaciliteerd door de Vleermuiswerkgroep Nederland (VLEN). Met regelmaat doen leden van VleGel mee aan deze activiteit.

Voorlichting vanuit het secretariaat

Ook in 2019 is VleGel weer vele malen benaderd met vragen over vleermuizen. Over de leefwijze van vleermuizen, hulp bij een spreekbeurt, vragen m.b.t. ecologisch onderzoek, verzoeken om inventarisatiegegevens, hulp bij mitigerende of compenserende maatregelen, vragen van journalisten, van studenten, e.d. Alle vragenstellers zijn zo goed mogelijk geholpen of doorverwezen.

4 Winterverblijfplaatsen

Het was de eerste helft van de telperiode nog een milde winter, daarna zetten vanaf midden januari tot en met het einde van de telperiode vorst en sneeuw de toon van een echte winter.

In totaal hebben 20 tellingleiders (vaak vergezeld door andere leden en/of terreinbeheerders) 259 objecten bezocht. Enkele objecten zijn eigenlijk groepen bij elkaar gelegen kazematten in de Nieuwe Hollandse Waterlinie. Ditmaal werden 4 objecten voor het eerst bezocht. In 215 objecten werden één of meer winterslapende vleermuizen aangetroffen. In 51 hiervan ging het slechts om 1 of 2 vleermuizen. Deze winter zijn 36 objecten niet geteld waar in voorgaande winters vleermuizen zijn aangetroffen; daaronder enkele waar in recente winters meer dan een enkele vleermuis is gevonden.

Alle tellingen zijn uitgevoerd tussen half december en half februari. De gegevens zijn ingevoerd in de bestanden van het deelproject vleermuiswintertellingen van het Netwerk Ecologische Monitoring (NEM), de meeste via het hiervoor ingerichte portal.

De tellingen leverden alles bij elkaar het volgende totaalresultaat:

Vleermuissoort:	aantal:	%
baardvleermuizen (<i>Myotis myst./brandtii</i>)	427	9,6
brandts vleermuis (<i>Myotis brandtii</i>)	-	
franjestaart (<i>Myotis nattereri</i>)	1195	27,0
vale vleermuis (<i>Myotis myotis</i>)	-	
watervleermuis (<i>Myotis daubentonii</i>)	1847	41,6
meervleermuis (<i>Myotis dasycneme</i>)	82	1,8
dwergvleermuizen (<i>Pipistrellus sp.</i>)	132	3,0
laatvlieger (<i>Eptesicus serotinus</i>)	1	
grootoorvleermuizen (<i>Plecotus sp.</i>)	585	13,2
ongedetermineerde vleermuizen	169	3,8
Totaal	4437	

Het totale aantal getelde dieren is ruim 80 minder dan vorig jaar. Gecorrigeerd omdat sommige objecten niet in beide winters 2017-2018 en 2018-2019 zijn geteld, is het verschil evenwel positief: ongeveer 140 exemplaren. Opvallend waren hoge aantallen in kelder Winkelman (105) en steenoven Vuren (87), maar ook de halvering van aantallen in de kelders Soeria (van 120 naar 63).

Enkele objecten waar in vele jaren nooit meer dan één vleermuis was gevonden, bleken toch bekend te zijn: Gang A50 Woudhuis (10), ruïne Herikhuizen (11) en vleermuiskeider Voorstonden (7). Het "saldo" van de tellingen blijft toch vooral de resultante van kleinere positieve en negatieve verschillen per object vergeleken met de voorgaande winter.

Zoals elke winter leverden de tellingen weer enkele nieuwe verspreidingsgegevens op. Deze worden door invoer van de gegevens in de wintertellingen tevens opgenomen in de NDFF (Nationale Databank Flora en Fauna).

Het aantal meervleermuizen was wat lager en bleef verder af van de 100. Helaas kon de put in Hoog Buurlo, waar 13 exemplaren werden aangetroffen in winter 2015-2016, ook ditmaal niet worden geteld. Op de Noorderheide waren ditmaal twee meervleermuizen aanwezig. De gechipte meervleermuis uit de Wieringermeer werd na vijfde achtereenvolgende winters niet meer aangetroffen in een bunker op de Hoge Veluwe. Het aantal franjestaarten was ongeveer 20 lager wanneer gecorrigeerd wordt voor het aantal objecten dat niet in beide winters is geteld.

De aantallen baardvleermuizen bleven helaas op het niveau van de laatste winters, een afname met bijna een vijfde ten opzichte van 2015-2016. Opmerkelijk is de afname bij de watervleermuizen, met ongeveer 120 exemplaren wanneer we het aantal corrigeren voor het aantal niet in beide winters getelde objecten. Het aantal dwergvleermuizen bleef gelijk, vooral dankzij een 'invasie' in steenoven Vuren (van 12 naar 42), maar het aantal locaties waar de soort werd gevonden nam af.

Van de ruige dwergvleermuis, een soort waar in principe niet op wordt gerekend, werd ditmaal één exemplaar aangetroffen.

Het aantal grootoren, dat gebruikelijk duidelijk verschilt tussen strengere en mildere winters, verschilde ditmaal, met plus 40%, wel opvallend veel. Het verschil was overal zichtbaar. Zo waren er nu 11 objecten (vorig winter 6) met 10 of meer grootoren en ging het in objecten met 1 of 2 vleermuizen alleen over grootoren.

Er waren ook deze winter geen meldingen van mogelijke Brandt's vleermuizen en evenmin van Bechsteins vleermuis; ook werd geen enkele laatvlieger gevonden.

Het bovenstaande is een samenvatting van de verkregen resultaten en geen statistisch verantwoorde vergelijking. Voor de 'grote statistiek', waarin de telresultaten uit alle provincies worden verwerkt, wordt verwezen naar een komende nieuwsbrief van het project NEM.

Voorheen was het gebruikelijk om de tabel met de aantallen per object en ook per soort aan deze samenvatting toe te voegen. In die vorm werd het als feed-back verspreid onder de tellingleiders en ook opgenomen op het besloten gedeelte van de Vlegel-website als informatie voor wie (alleen leden) het allemaal precies wil weten en per object vergelijken met resultaten van voorgaande winters. Dit wordt nu achterwege gelaten. Informatie over specifieke objecten en resultaten is, voor leden en alleen voor niet-zakelijke doeleinden, te verkrijgen bij de coördinator wintertellingen.

5 Vleermuiskasten

De doelstellingen van het project zijn:

- Het verzamelen van informatie m.b.t. het gebruik van kunstmatige vleermuisverblijven.
- Het verstrekken van informatie over kunstmatige vleermuisverblijven.
- Het coördineren van activiteiten m.b.t. vleermuiskasten (aanschaf of bouw, ophangen, tellen).
- Het verzamelen van telgegevens van vleermuiskasten in Gelderland.

In 2019 waren diverse projecten bekend waar grotere aantallen vleermuiskasten zijn geplaatst. In alle gevallen worden de kasten geteld door leden van VleGel. Een kast wordt als gebruikt genoteerd als er vleermuizen of mest in is aangetroffen.

6 Zolderonderzoek

Sinds 2008 vormen de zoldertellingen in Gelderland een onderdeel van het monitoringproject zoldertellingen van de Zoogdiervereniging. Dit monitoringproject is gestart in Zuid-Nederland met als doelsoorten: Grijsz grootoorvleermuis en Ingekorven vleermuis. Andere soorten gelden als "bijvangst". Omdat deze soorten in Gelderland vooralsnog niet voorkomen, hebben we hier uitsluitend met "bijvangst" te maken. Voor dit project heeft de Zoogdiervereniging telformulieren en een handleiding ontwikkeld. Ten behoeve van de uniformiteit worden deze ook in Gelderland gebruikt. Hoewel in Zuid-Nederland in de maand augustus wordt geteld hebben wij deze werkwijze niet overgenomen. In Gelderland wordt vooralsnog de gehele zomer geteld.

ze soort duikt dit jaar voor het eerst in de tellingen op. De ruige dwergvleermuis (Hoenderloo) is een keer eerder vastgesteld, in 2008 in Harderwijk.

Het aantal levende laatvliegers slaat op uitvliegende dieren bij een kerk (Epe). Helaas loopt het aantal de laatste jaren sterk terug (van 101 in 2011 tot 50 dit jaar.)

	2019			2018		
	Dood	Levend	Objecten met mest	Dood	Levend	Objecten met mest
Baardvleermuis onb.	8	7				
Gewone dwergvleermuis	1		8	2	2	7
(gewone) grootoorvleermuis	6	178			134	2
Laatvlieger		50	5		59	2
Ruige dwergvleermuis		1				
Watervleermuis		1				
vleermuis onb.		1	5			2
totaal	15	238	47	2	195	32

In de tabel staat ook het resultaat van 2018 Elke vergelijking gaat mank, en die van de zoldertellingen zeker.

Ieder jaar zijn er flinke schommelingen in onze gezamenlijke inspanning.

Zo is de kerk waar de baardvleermuizen gevonden zijn, vorig jaar niet bezocht. De kerk van de watervleermuis wel (Kootwijk). De-